

רואה החשבון המבקר –

עריכת ביקורת וסקירה בהתאם לתקנים מסוימים שנקבעו בארה"ב

מבוא

1. תהליך הביקורת של רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי (תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי יכוננו ביחד בהוראה זו – "תאגיד בנקאי") הוא רכיב מרכזי בתהליכי הבקרה והפיקוח של רשויות הפיקוח וגם של כוחות השוק משום שבסיומו מתפרסמים דוחות כספיים מבוקרים.
2. הוראה זו קובעת כי רואה חשבון מבקר של תאגיד בנקאי יישם לפחות תקני ביקורת מסוימים שנקבעו בארה"ב, לצורך הכנת והמצאת דוח רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים שנתיים של תאגיד בנקאי ולצורך הכנת והמצאת דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים רבעוניים של תאגיד בנקאי.
3. בחוזרים מס' ח-2175-06 מתאריך 5.12.05 ומס' ח-2223-06 מתאריך 20.1.08 פורטו ההוראות המתייחסות ליישום סעיף 404 ל- Sarbanes Oxley Act (להלן – סעיף 404) בתאגיד בנקאי. בחוזרים אלה נדרש, בין היתר כי:
 - 3.1. בדוח השנתי של תאגיד בנקאי לשנה שמסתיימת בתאריך 31.12.08 תיכלל הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.
 - 3.2. בדוח השנתי לשנה זו תיכלל חוות דעת של רואה החשבון המבקר בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי.
4. הוראה זו קובעת, בעקביות לחוזרים שצוינו לעיל, כי כל רואה חשבון מבקר המכין וממציא חוות דעת על הדוחות הכספיים של תאגיד בנקאי, יצרף דוח המתייחס לבקרה הפנימית על דיווח כספי של התאגיד הבנקאי, וכי דוח זה יערך לפי תקני הביקורת שנקבעו בנושא זה בארה"ב.
5. יישום הוראה זו אינו פוטר את רואי החשבון המבקרים של התאגידים הבנקאיים מיישום דרישות נוספות שנקבעו בתקני ביקורת אחרים, החלים על-פי כל דין על עבודת ביקורת של רואה חשבון מבקר בתאגיד בנקאי, כגון "תקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג – 1973".

דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים של תאגיד בנקאי

6. לצורך ביקורת דוחות כספיים שנתיים של תאגיד בנקאי, רואה החשבון המבקר יישם לפחות את תקני הביקורת המסוימים שנקבעו בארה"ב המפורטים בנספח להוראה זו. לצורך סקירת דוחות כספיים רבעוניים של תאגיד בנקאי, רואה החשבון המבקר יישם לפחות את תקני הביקורת המסוימים הרלבנטיים שנקבעו בארה"ב המפורטים בנספח להוראה זו.

לעניין זה, "תקני הביקורת המסוימים שנקבעו בארה"ב" כוללים תקני ביקורת מסוימים של המועצה לפיקוח על רואי החשבון המבקרים של חברות הציבוריות (ארה"ב) (ה- PCAOB - Public Company Accounting Oversight Board (USA)) (אשר החילו גם את תקני הביקורת (Statements on Auditing Standards) שפורסמו ע"י לשכת רואי החשבון בארה"ב (ה- AICPA - American Institute of Certified Public Accountants)) ואת מדריכי הביקורת שפרסמה ה- AICPA ((Audit and Accounting Guides)).

7. מובהר כי אם יחולו לאחר מועד פרסום הוראה זו שינויים בתקני הביקורת המסוימים שנקבעו בארה"ב, המפורטים בהוראה זו או בנספח לה, יש ליישם את השינויים הנ"ל בהתאמה ממועד תחילתם בארה"ב.

דוח רואה החשבון המבקר (Attestation Report) – בקרה פנימית על דיווח כספי

8. כל רואה חשבון מבקר המכין וממציא חוות דעת על הדוחות הכספיים של תאגיד בנקאי, יצרף דוח המתייחס לבקרה הפנימית על דיווח כספי של התאגיד הבנקאי. הדוח יעשה בהתאם לתקנים המתייחסים לדוח כאמור שאומצו על ידי המועצה לפיקוח על חשבונאות של חברות ציבוריות בארה"ב (PCAOB).

9. דוח כאמור לא יהיה במסגרת התקשרות שונה מההתקשרות למתן חוות דעת על הדוחות הכספיים.

10. בעבודת הביקורת, רואי החשבון המבקרים של תאגיד בנקאי, יישמו את תקן ביקורת מספר AS 2201 של ה- PCAOB בדבר "ביקורת על הבקרה הפנימית של דיווח כספי המשולבת בביקורת דוחות כספיים", בהתאמות הנדרשות לפי החוקים והתקנות החלים על תאגיד בנקאי ועל הביקורת בתאגיד בנקאי. בנוסף, במידה ובעתיד ייקבעו בארה"ב הבהרות ו/או תקני ביקורת נוספים בהתייחס לאופן יישום דרישות סעיף 404, רואי החשבון המבקרים של תאגיד בנקאי בישראל יפעלו גם על פי הבהרות ו/או תקנים אלה.

דוח רואה חשבון המבקר - האם חולשות מהותיות אשר דווחו בעבר ממשיכות להתקיים

11. ייתכנו מקרים שבהם רואה חשבון מבקר, המכין וממציא חוות דעת על הדוחות הכספיים של תאגיד בנקאי, וכן דוח המתייחס לבקרה הפנימית על דיווח כספי של התאגיד הבנקאי, יתבקש בנוסף להכין דוח המתייחס לשאלה האם חולשות מהותיות אשר דווחו בעבר בדוח המתייחס לבקרה הפנימית על דיווח כספי ממשיכות להתקיים.

12. במקרה כאמור :

א. דוח כאמור יהיה במסגרת התקשרות שונה מההתקשרות למתן חוות דעת על הדוחות הכספיים.

ב. בעבודת הביקורת, רואי החשבון המבקרים של תאגיד בנקאי יישמו את תקן ביקורת מספר AS 6115 של ה- PCAOB בדבר "דיווח האם חולשות מהותיות אשר דווחו בעבר

רואה החשבון המבקר - עריכת ביקורת וסקירה בהתאם לתקנים מסוימים בארה"ב עמ' 3 – 304A

ממשיכות להתקיים" (Reporting on Whether a Previously Reported Material Weakness Continues to Exist), בהתאמות הנדרשות לפי החוקים והתקנות החלים על תאגיד בנקאי ועל הביקורת בתאגיד בנקאי.

נספח -

תקני הביקורת המסוימים שנקבעו בארה"ב שיש ליישם בעת עריכת ביקורת דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים

1. בוטל.

2. תקני ביקורת של ה-PCAOB:

(א) סעיפים 9-14 בדבר זהירות מקצועית נאותה בביצוע הביקורת בתקן 1000 – אחריות כללית של רואה החשבון המבקר בביצוע הביקורת

AS 1000 – General Responsibilities of the Auditor in Conducting an Audit

(ב) תקן 1101 - סיכון ביקורת

AS 1101 – Audit Risk

(ג) תקן 1105 - ראיות ביקורת

AS 1105 – Audit Evidence

(ד) תקן 1201 - פיקוח על עבודת הביקורת

AS 1201 – Supervision on Audit Engagement

(ה) תקן 1210 – שימוש בעבודת מומחה המועסק על ידי המבקר

AS 1210 – Using the Work of an Auditor-Engaged Specialist

(ו) תקן 1215 - תיעוד הביקורת

AS 1215 – Audit Documentation

(ז) תקן 1220 - סקירת איכות עבודת הביקורת

AS 1220 – Engagement Quality Review

(ח) תקן 1301 - תקשורת עם ועדות ביקורת

AS 1301 – Communications with Audit Committees

(ט) תקן 1305 - דיווח על ממצאי הביקורת בקשר לבקרה פנימית

AS 1305 – Communication About Control Deficiencies in an Audit of Financial Statements

(י) תקן 2101 - תכנון ביקורת

AS 2101 – Audit Planning

רואה החשבון המבקר - עריכת ביקורת וסקירה בהתאם לתקנים מסוימים בארה"ב עמ' 5 – 304A

(יא) תקן 2105 - התחשבות במהותיות לצורך תכנון וביצוע ביקורת

AS 2105 – Consideration of Materiality in Planning and Performing an Audit

(יב) תקן 2110 - זיהוי והערכת סיכונים להצגות מוטעות מהותיות

AS 2110 – Identifying and Assessing Risks of Material Misstatements

(יג) תקן 2301 - תגובות רואה החשבון המבקר לסיכונים להצגה מוטעת מהותית

AS 2301 – The Auditor's Responses to the Risks of Material Misstatement

(יד) תקן 2305 - סקירה אנליטית

AS 2305 – Substantive Analytical Procedures

(טו) תקן 2310 – שימוש באישורים על ידי רואה החשבון

AS 2310 – The Auditor's Use of Confirmation

(טז) תקן 2315 - דגימה בביקורת

AS 2315 – Audit Sampling

(יז) תקן 2401 - בחינת הונאות בביקורת דוחות כספיים

AS 2401 – Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit

(יח) תקן 2405 - פעולות בלתי חוקיות של הלקוח

AS 2405 – Illegal Acts by Clients

(יט) תקן 2410 - צדדים קשורים

AS 2410 – Related Parties

(כ) תקן 2415 – בחינת יכולת הישות להמשיך כעסק חי

AS 2415 – Consideration of an Entity's Ability to Continue as A Going Concern

(כא) תקן 2501 - ביקורת אומדנים חשבונאיים, לרבות מדידת שווי הוגן

AS 2501 – Auditing Accounting Estimates, Including Fair Value Measurements

(כב) תקן 2505 - הקשר עם עורך דין הלקוח

AS 2505 – Inquiry of a Client's Lawyer Concerning Litigation, Claims, and Assessments

רואה החשבון המבקר - עריכת ביקורת וסקירה בהתאם לתקנים מסוימים בארה"ב עמ' 6 – 304A

(כג) תקן 2601 - השפעת השימוש בלשכת שירות

AS 2601 – Consideration of an Entity's Use of a Service Organization

(כד) תקן 2605 - השפעת הביקורת הפנימית

AS 2605 – Consideration of the Internal Audit Function

(כה) תקן 2610 – ביקורת ראשונה – תקשורת בין רואי החשבון המבקרים החדשים לבין

רואי החשבון המבקרים הקודמים

AS 2610 – Initial Audits – Communication Between Predecessor and Successor Auditors

(כו) תקן 2801 - אירועים עוקבים

AS 2801 – Subsequent Events

(כז) תקן 2805 - הצהרת הנהלה

AS 2805 – Management Representation

(כח) תקן 2810 - הערכת תוצאות הביקורת

AS 2810 – Evaluating Audit Results

(כט) תקן 2820 - הערכת עקביות בדוחות הכספיים

AS 2820– Evaluating Consistency of Financial Statements

(ל) תקן 2901 - התייחסות לנהלים שלא בוצעו לאחר תאריך הדוח

Consideration of Omitted Procedures after the Report Date –AS 2901

(לא) תקן 2905 - גילוי בדיעבד של עובדות שהיו כבר קיימות בתאריך דוח המבקר

AS 2905 – Subsequent Discovery of Facts Existing at the Date of the Auditor's Report

(לב) סעיפים 11-17 בדבר נושאים קריטיים בביקורת בתקן 3101 – דוח רואה חשבון המבקר על

הדוחות הכספיים כשחוות דעתו בלתי מסויגת

AS 3101 – The Auditor's Report on an Audit of Financial Statements When the Auditor Expresses an Unqualified Opinion

(לג) תקן 4105 – סקירה של מידע פיננסי לתקופות ביניים

AS 4105 – Reviews of Interim Financial Information

(לד) תקן 6105 - דיווח על יישום עקרונות חשבונאיים

AS 6105 – Reports on the Application of Accounting Principles

3. **מדריכי הביקורת של ה-AICPA, אשר הוחלו על ידי ה-PCAOB:**

(א) מדריכי ביקורת וחשבונאות בענפים – תאגידים בנקאיים

AICPA Audit and Accounting Guides, Industry Guides – Banks and Savings Institutions

(ב) מדריכי ביקורת וחשבונאות כלליים: ביקורת מכשירים נגזרים, פעילויות גידור והשקעות בניירות ערך -

AICPA Audit and Accounting Guides – General Guides - Auditing Derivative

Instruments, Hedging Activities and Investments in Securities

(ג) מדריכי ביקורת וחשבונאות כלליים: נהלים אנליטיים –

AICPA Audit and Accounting guides – General Guides: Analytical Procedures

(ד) מדריכי ביקורת וחשבונאות כלליים: דגימה בביקורת –

AICPA Audit and Accounting Guides – General Guides: Audit Sampling

(ה) מדריכי ביקורת וחשבונאות כלליים: בחינת בקרה פנימית בביקורת דוחות כספיים –

AICPA Audit and Accounting Guides – General Guides: Consideration of Internal

Control in a Financial Statement Audit

4. **הנחיות ביקורת (practice alerts) של סגל ה-PCAOB:**

(א) הנחיה 2 – נושאים הקשורים לביקורת מדידות שווי הוגן של מכשירים פיננסיים ושימוש במומחים

Alert No. 2 – Matters Related to Auditing Fair Value Measurements of Financial

Instruments and the Use of Specialists

(ב) הנחיה 3 – שיקולי רואה החשבון המבקר בסביבה הכלכלית הנוכחית

Alert No. 3 – Audit Considerations Current Economic Environment

(ג) הנחיה 4 – שיקולי רואה החשבון המבקר בדבר מדידות שווי הוגן, גילוי, וירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני

Alert No. 4 – Auditor Considerations Regarding Fair Value Measurements, Disclosures, and Other-Than-Temporary Impairments

(ד) הנחיה 5 – שיקולי רואה החשבון המבקר לגבי עסקאות משמעותיות חריגות

Alert No.5 – Auditor Considerations Regarding Significant Unusual Transactions

(ה) הנחיה 6 – שיקולי רואה החשבון המבקר בדבר שימוש בעבודה של רואי החשבון המבקרים האחרים והעסקת עוזרים מחוץ לפירמה

Alert No. 6 – Auditor Considerations Regarding Using the Work of Other Auditors and Engaging Assistants from Outside the Firm

(ו) הנחיה 7 – שיקולי רואה החשבון המבקר בדבר תביעות ותלויות אחרות הנובעות ממשכנתאות ופעילות אחרות בהלוואות

Alert No. 7 – Auditor Considerations of Litigation and Other Contingencies Arising from Mortgage and Other Loan Activities

(ז) הנחיה 8 – סיכוני ביקורת בשווקים מתעוררים מסוימים

Alert No. 8 – Audit Risks in Certain Emerging Markets

(ח) הנחיה 9 – הערכה ותגובה לסיכון בסביבה הכלכלית הנוכחית

Alert No. 9 – Assessing and Responding to Risk in Current Economic Environment

(ט) הנחיה 10 – שמירה ויישום של ספקנות מקצועית בביקורות

Alert No. 10 – Maintaining and Applying Professional Skepticism in Audits

(י) הנחיה 11 – שיקולים בביקורת בקורות פנימיות על דיווח כספי

Alert No. 11 – Considerations for Audits of Internal Control over Financial Reporting

(יא) הנחיה 13 – נושאים הקשורים לשיקולי רואה החשבון המבקר בבחינת יכולת הישות להמשיך כעסק חי

Alert No. 13 – Matters Related to the Auditor's Consideration of a Company's Ability to Continue as a Going Concern

(יב) הנחיה 14 – שינוי לא תקין של תיעוד הביקורת

Alert No. 14 – Improper Alteration of Audit Documentation

5. מדריכי יישום (implementation guidance) של סגל ה-PCAOB:

(א) הערכת הרלוונטיות והמהימנות של ראיות ביקורת שהושגו ממקורות חיצוניים

Evaluating Relevance and Reliability of Audit Evidence Obtained from External Sources

(ב) ביקורת אומדנים חשבונאיים

Auditing Accounting Estimates

(ג) ביקורת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

Auditing the Fair Value of Financial Instruments

(ד) שימוש בעבודת מומחה המועסק על ידי רואה החשבון המבקר ופיקוח על עבודתו

Supervising and Using the Work of Auditor's Specialist

(ה) שימוש בעבודת מומחה של הישות

Using the work of Company's Specialist

(ו) תקשורת עם ועדת הביקורת בנושא אי תלות

Rule 3526(b) Communications with Audit Committees Concerning Independence

(ז) יישום נושאים קריטיים בביקורת: קביעת נושאים קריטיים בביקורת

Implementation of Critical Audit Matters: A Deeper Dive on the Determination of CAM's

(ח) יישום נושאים קריטיים בביקורת: עקרונות בסיסיים

Implementation of Critical Audit Matters: The Basics

(ט) יישום נושאים קריטיים בביקורת: הערות הצוות בעקבות סקירת שיטות ביקורת

Implementation of Critical Audit Matters: Staff Observations from Review of Audit Methodologies

(י) יישום נושאים קריטיים בביקורת: דיווח על נושאים קריטיים בביקורת

Implementation of Critical Audit Matters: A Deeper Dive on the Communication of CAM's

עדכונים

תאריך	חוזר 06 מס'	גרסה	פרטים
11/02/09	2242	1	חוזר מקורי
8/7/10	2272	2	עדכון
3/4/2011	2298	3	עדכון
17/2/2013	2370	4	עדכון
28/1/2014	2410	5	עדכון
13/10/2016	2512	6	עדכון
05/08/2025	2827	7	עדכון